

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicijska je v Ljubljani, Selenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljke je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2-50, za 1/2 leta K 1-25, v Nemčijo K 3—, v Ameriko K 4-60. — Posamezne številke 8 vin.

Državni zbor.

Pred otvoritvijo državnega zbora je socialna demokracija nastopila na mnogoštevilnih shodih, kjer je precizirala svoje stališče, zahtevajoč, da naj državni zbor stori svojo dolžnost. Na vseh shodih se je sprejela sledeča resolucija:

Na shodu zbrano delavstvo ogorčeno protestira, da ovira nesposobnost in neodkritosrčnost Bienerthove vlade ter brezvestnost in prevzetnost nacionalističnih strank vseh narodov vsako plodno socialno delo v parlamentu, ki si ga je delavstvo priborilo s težkimi žrtvami.

Delavstvo zahteva, da se ljudskemu parlamentu končno omogoči, spraviti svoje nujne zakonodajne naloge.

Delavstvo zahteva, da se odpro meje cenenemu živežu, predvsem kruhu in mesu ter da se sklenejo trgovinske pogodbe, ki so neizogibno potrebne, da se ublaži vsled draginje ter slabega položaja raznih industrijskih panog silno povečana beda.

Delavstvo zahteva, da se izpopolni zakonodajstvo glede na delavsko varstvo ter reformo in izpopolnitev delavskega zavarovanja; zlasti zahteva, da vzame parlament takoj načrt o socialnem zavarovanju v razpravo in ga predela v zmislu sklepov, ki so jih naznanili poklicani zaupniki delavstva, da dobi starostno in invalidno zavarovanje ter preskrba vdov in sirot čimprej zakonito veljavo.

Delavstvo zahteva, da se parlament čimprej poloti nujno potrebnih zakonitih reform, zlasti reforme tiskovnega in društvenega zakona.

Delavstvo poziva ljudske zastopnike, naj pokličejo vojno upravo na odgovornost radi protustavne izdaje stoterih milijonov kron ter naj se z vso neomejno odločnostjo upro ogromnim oboroževalnim načrtom vlade, katere naj bi ljudstvo poplačalo z novimi neznosnimi davki.

Delavstvo poziva Bienerthovo vlado, naj odstopi, če ni zmožna, privedi parlament do resnega dela, meščanskim strankam pa naklada vso odgovornost, če bodo ljudskemu zastopstvu preprečili izpolnitev njegovih nalog. Delavstvo izjavlja, da bo smatralo vse stranke in vse poslance, ki bi pod kakršnokoli pretvezo preprečili plodonosno socialno delo v državnem zboru ter ovirali parlament s frivolno obstrukcijo, za ljudske sovražnike in da bo z njimi tudi tako ravnalo.

Delavstvo zaupa socialno-demokratskim poslancem in poziva svoje zastopnike v parlamentu, naj se z vso močjo upro protiljudskim načrtom vlade in obstrukcijskim poizkusom meščanskih strank.

Kaj smo pridobili?

Dokument k poznavanju avstrijske gospodarske politike.

Delavstvu so še v živem spominu homatije, vsled katerih bi bilo prišlo kmalu med Avstro-Ogrsko in Srbijo do krvavega spopada. Avstrijska vlada je Srbiji, da jo pomiri, obljubila razne gospodarske ugodnosti, v prvi vrsti trgovinsko pogodbo. Ko se je razburjenje poleglo, je avstrijska vlada na obljubo, dano Srbiji, pozabila, in še danes se ne more reči, kdaj se bo sploh uresničila ta pogodba.

Srbija je menda že v naprej vedela, v koliko se sme zanašati na obljube avstrijskih državnikov, zato sploh ni čakala, temveč je iskala enostavno potov do drugih tržišč. In ker niso povsod tako zabiti kakor v Avstriji, da bi odklanjali žito in poglavitno še: meso, ako jim ga kdo po nizki ceni ponuja, se je Srbiji posrečilo pridobiti v sorazmerno kratkem času tržišča za svoje pridelke v drugih deželah; kar dokazuje naslednje poročilo iz turskega pristanišča Soluna, ki se nahaja na obali Egejskega morja. Z dnem 1. oktobra t. l. je stopil v veljavo dogovor, ki sta ga sklenili srbska vlada na eni in pristaniška družba v Solunu na drugi strani. Na podlagi tega dogovora je omenjena družba zavezana, dati srbski državi na razpolago hleve, in sicer za vsakdanji dovoz 100 kosov goveje živine, 500 ovac in 400 prašičev. Za to bo Srbija plačevala turški vladi letno nagrado v znesku 27.000 frankov v naprej. Za to svoto je Srbiji tudi zajamčen prosti prevoz živine preko turskega ozemlja v Egipt, na otok Malto in v ostale dežele v tem delu Evrope.

Ker ne more Srbija pri nas vsled naše agrarno-carinske politike spraviti svoje živine v denar, jo proda enostavno, kar je naravno, v druge dežele. Tako si Srbi polagoma poiščejo na eni strani za svoje produkte tržišča drugod, na drugi strani pa so vsled izpremenjenih trgovskih razmer primorani ustanavljati industrijska podjetja za obdelovanje živalskih surovin. Stroške tega bo seveda plačala naša industrija, katera izgubi popolnoma srbska tržišča, in avstrijsko delavstvo, kateremu se na ta način jemlje priložnost do dela in do zaslužka. Agrarci, katere podpirajo tudi slovenski klerikalci, so na najboljši poti, da poženo delavstvo v obup. Ni jim mar zato, da jemljejo delavcem priložnost do dela in vsled tega tudi do zaslužka. Oni delavstvu ne privoščijo grižljeja cene-nega mesa. Samo da oni prodajajo svoje poljske pridelke in svoje meso pa dosedaj nezaslišanih cenah in da si polnijo na račun itak že izstradanega delovnega ljudstva svoje nikdar polne bisage, ki so podobni brezdu! Toda kje naj delavstvo jemlje? In temu se pravi pri nas gospodarska in socialna politika!

Dol s oderuštvo!

**Izšel je ravnokar IV. zvezek
«Tajnosti španske inkvizicije».**

Francišek Ferrer

mučenik svobode, žrtev inkvizicije.

Dne 13. oktobra je ugonobila inkvizicija v Barceloni na Španskem Franciška Ferrerja. Ves kulturni svet se je zgrozil nad tem strašnim dejstvom — nastale so demonstracije proti klerikalizmu in manifestacije za svobodno mišljenje in življenje po vseh krajih, kjer živi svobodno ljudstvo. Tudi španska vlada sama se je pretresla — ne vsled groznega početja, ampak vsled odmevov po celem kulturnem svetu. Predsednik ministrstva Mavra, ki je predložil španskemu kralju v podpis smrtno obsodbo Ferrerjevo, je že demisijoniral z vsemi ministri. Državnega pravdnika pa, ki je zastopal obtožbo, že ni več med živimi.

Kdo je bil Francisko Ferrer?

Rodil se je 13. januarja 1857 v španskem mestu Alela kot sin ubogih staršev. Mlada leta je preživel v veliki revščini. Kot mladenič je preživel burno dobo, ko se je špansko ljudstvo za nekaj časa otreslo vlade jezuitov in ko je pregnalo znano kraljico Izabelo ter upeljalo po vzoru Francije tudi na Španskem republiko. Bil je zopet priča žalostnega prevrata, ko so se namreč jezuitje polastili moči in vlade in ko je dežela Španija zopet padla v bedo pod nasilje klerikalnega zmaja.

Postal je prepričan republikanec, nagibal se je precej k filozofiškemu anarhizmu. Pregarjali so ga zato; ubežal je l. 1885 v Pariz, kjer je poučeval španski jezik. Pri tem se je seznanil z bogato damo, ki mu je, spoznavši njegove velike zmožnosti in prelepe namene, zapustila vse svoje premoženje v znesku enega milijona kron.

Kot lastnik takega imetka se je Ferrer podal nazaj na Španijo ter začel izvrševati svoje namene v prid ljudstva. Ustanovil je veliko tiskovno družbo, veliko založbo, v kateri je izdajal poučne knjige, v glavnem vzgojevalne vsebine. Ustanavljal je moderne šole na temelju razuma. V sami Barceloni jih je ustanovil štirinajst, na Španskem sploh pa nekaj nad petdeset.

Klerikalci so s strahom in grozo zasledovali njegovo počenje. Sklenili so, da ga uničijo, kajti videli so v šolah Ferrerjevih svojega največjega sovražnika. Porabili so znani napad na španskega kralja Alfonza, ki ga je povzročil neki Moral ter so zaprli Ferrerja, češ, da je kriv napada. 13 me-

secev je sedel Ferrer v ječi, ali dokazati mu niso mogli najmanjše krivice. Izpustili so ga. In Francisco Ferrer je nadaljeval svoje delo v šolah in s knjigami. Španski jezuitje so besneli od jeze ter čakali momenta, da ga dobe v roke. Vsled nesrečne vojaške politike španske, je vzbruhnila v Barceloni nedavno nevolja ljudstva spontano na dan v obliki revolucije... Kri je tekla. Teptano in izkoriščevano ljudstvo se je vzbrinilo. Bilo je kmalu potlačeno. Nad Barcelono pa so se razpeli temni oblaki. Med prvimi so zaprli Ferrerja ter ga po kratkem procesu obsodili na smrt. Četa vojakov je pomerila puške... Francisco Ferrer je še zaklical: «Dobro merite — živela moderna svobodna šola!» In duh njegov je odplaval...

*

«Rdeči Prapor» je prinesel o smrti Francisca Ferrerja nastopni članek: «Umor v imenu zakona:

Španija... to je dežela, v kateri so nekdanje plamtele grmade «v božjo čast». Dežela, v kateri so se rodili Filip II., Alba, Torquemada in cela armada podobnih duhov. V Španiji se je v imenu «krščanstva» uničila cvetoča kultura, ki so jo vstavili mohamedanski Mavii; v imenu «krščanstva» so se zažigali «krivoverci», «copernice» in «mlačneži». V imenu «krščanstva» so vso deželo preplavili menihi in se je vse življenje izpremenilo v najmračnejše terčialstvo. Tako je bilo v preteklih stoletjih.

Se se je ohranil klerikalizem tudi drugod po svetu, toda splošni kulturni napredek je vendar vsaj deloma izjasnil temo. Po civiliziranih deželah se vendar piše dvajseto stoletje in nekoliko te dobe se opaža v življenju skoraj cele Evrope. Ampak v Španiji ne. Španija je ostala tako «krščanska» kakor pred francosko revolucijo. Klerikalizem ni na Španskem le duševna reakcija, temveč najrealnejša moč. Kakor v dobi avtodafejev nam kaže nesrečna Španija še danes v grozni luči, kaj imajo pričakovati, česar se imajo bati narodi od klerikalizma. Groza je vstala tam na jugozapadu, s strahom in trepetom opaža človeštvo, da je klerikalizem še vedno strašna, brezdušna, življenje uničujoča pošast. Če so ji kremplji odrezani, se zna pretvarjati, kazati moderno lice, odevati se s človeškim plaščem; a čim si pridobi z zvijačo, s prilizovanjem, z lažnimi obljubami ali kakorkoli zadostno moč, vstane zopet kakor stara bestija, ki zaničuje vse ozire ter pokončuje vse, kar ji je na polti in ji noče služiti sužensko.

V Španiji ima bestija dovolj moči; torej divja kakor prava bestija in — mori.

V četrtek smo javili kratko vest, da je bil v zlog'asni trdnjavi Montjuich v sredo ustreljen Ferrer. Ustreljen na podlagi sodbe, ki jo je izreklo vojno sodišče. Ta eksekucija ni nič drugega nego umor, strahopeten, bestialen umor, infamija, ki ostane kakor neizbrisna pega na španskem klerikalizmu. Golo maščevanje najmračnejšega nazadnjaštva je zakrila sodna procedura, ki je krvava satira na vsako pravosodje, predrzna in v svoji brezmejni predrznosti grozna komedija.

Svobodomislec Ferrer je bil španskim klerikalcem že davno trn v peti. Njegova knjigarna je bila glavna zaloga svobodomiselnih spisov, njegovo glavno stremljenje je bilo, ustanoviti neklerikalno šolo. Razlogov je bilo torej dovolj, da ga je črna banda, ki ima vso Španijo v svojih krempljih, sovražila iz dna svoje nečloveške duše. Že enkrat ga je mislila pogubiti, ko se je vprizoril neki atentat, radi katerega so Ferrerja obtožili. Toda kljub najboljši volji, da bi ga uničili, kljub inkvizitorni preiskavi, kljub lažem policije in podkupovanjem prič so ga morali oprostiti, zakaj nikakršen dokaz se ni dal konstruirati za njegovo krivdo. Od tistega časa je bil trajno pod nadzorstvom policije. Nobenega koraka ni mogel storiti, ne da bi mu bili biriči za petami. Ferrer je to vedel, pa se je popolnoma posvetil svojemu založništvu in brigi za šolstvo. Toda črni sovražniki niso mirovali. Zadoja ustaja v Barceloni jim je dala priliko za maščevanje. Ferrer sicer ni bil z revolucijo v nikakršni zvezi. A kaj vpraša slepo sovraštvo za razloge in za pravico? Hudobcem se je zazdelo, da se z barcelonsko ustajo lahko opraviči vsako lopovstvo nad nasprotnikom in pograbili so priliko. Tisoč in tisoč smrdečih laži so razširili po svetu o obupnem poizkusu odpora v Barceloni in lažnjivo klerikalno časopisje po vseh deželah je bilo takoj pripravljeno pomagati njihovim ostudnim lažem v svet. Toda oskruniti poštenje revolucionarcev se hudodelski tolpi ni zdelo dovolj. Nastavili so «vojna sodišča» in tedaj se je začelo divjati «v imenu zakona». Ferrer ni prva nedolžna žrtev teh brezvestnih tribunolov, a njegova smrt je najbolj vznemirila duše, ker je njegovo ime znano daleč čez španske meje.

Kmalu po barcelonski ustaji so ga prijeli in vrgli v ječo, češ, da je provzročil revolucijo. Zaprli so ga v celico, kjer ni bilo svetlobe, ni zraka; mr-

golelo je stenic, uši, miši in podgan. Tu je trpel strašne muke. Prvi preiskovalni sodnik je bil nepristranski človek. Že drugi dan pa ga je zaslišaval drug sodnik, pravi inkvizitor, ki mu je neprenehoma žugal s smrtno kaznijo.

V preiskovalnem zaporu so ga mučili, da bi ga duševno oslabili in obnemoglega prisilili, da bi priznal, kar bi se zahtevalo od njega. Tega cilja niso dosegli. Končno so ga postavili pred sodišče. Kljub protestom stotnika, ki je bil njegov zagovornik, ga je vojaški senat dolžil dejanj, zaradi katerih je bil v anarhistovskem procesu leta 1905 že oproščen. Obremenjevalne priče se niso zaslišale, temveč so se le čitale njihove izjave iz zapisnikov. Vse razbremenjevalne priče, ki bi bile imele dokazati, da ni mogel biti v nobeni zvezi z ustajo, je pa to famozno sodišče kratkomalo odklonilo, pa je izreklo smrtno sodbo hladnokrvno, kakor da gre za bolho, ne pa za človeka. In klerikalna Maurova vlada je sklenila, da ne priporoča obsojenega v pomiloščenje.

Vendar tudi kralj ni prost očitania. Zakaj kronani »katoliški« moč je vedel, kaj se je zgodilo. Obsojenčeva hči je prosila milosti; iz vseh deže'a so prihajale prošnje, da se ne izvrši smrtna obsodba. Vse zaman. V sredo ob 9. dopoldne so ga v jarku montjuichške trdnjave ustrelili.

Umorili.

V deželi vladajočega klerikalizma. V deželi najštevilnejših cerkvâ in samostanov. V deželi, kjer je vsaka druga beseda »bog« ali »krščanstvo«.

Taka je praksa klerikalizma, kjer ima moč, da dela, kar hoče.

Taki zločini se ne pozabljajo.

«Slovenec», «Domoljub» in podobna glasila katoliške cerkve, ki ima kot najvišji nauk: »Ljubi svojega bližnjega bolj kot samega sebe«, pa so poročali, da je čisto prav in v redu, da so Ferrerja ustrelili, da bi morali to že davno storiti, češ, da je bil »Ferrer poglavar razbojnikov in roparjev« ...

Naprej!

Ko so 25. januarja 1907 pri državnozborskih volitvah na Nemškem socialni demokratje izgubili skoro polovico mandatov, eh, to je bilo veselja med meščanskimi strankami nad »propadanjem brezdomovinske socialne demokracije«. Pravzaprav se ni 25. januar 1907 pomenil za socialno demokracijo na Nemškem nič žalostnega,

ker število glasov ta dan oddanih za socialno-demokratske kandidate je bilo večje za 248.000 nego l. 1903, le število mandatov je padlo od 79 na 43. Leta 1903 so dobili socialni demokratje na Nemškem 3.010.771 glasov, leta 1907 pa 3.258.968! Kljub temu so se vse sovražniki socialne demokracije s cesarjem Viljemom II. veselja pijani kričali, da je socialna demokracija poteptana! Ali dolgo časa ni trajalo to veselje! Pri vsakih novih volitvah je socialna demokracija zmagala, mandat za mandatom je prihajal zopet v roke socialne demokracije! Te dni pa so brzojavi prinesli preradostne vesti o velikanskih zmagah socialne demokracije na Saksonskem in Badenskem. Na Saksonskem je bilo 21. oktobra izvoljenih sedemnajst socialnih demokratov, na Badenskem pa enajst! Na Saksonskem so pa socialni demokratje še v 43 ožjih volitvah, na Badenskem pa v 29. In to pri pluralnem volilnem pravu! Na Saksonskem so socialni demokratje napredovali za 71%!

Prav ob tem času se je vršila v Koburgu (tudi na Nemškem) nadomestna volitev v državni zbor. Zopet je zmagala socialna demokracija. Njen kandidat sodrug Zietsch je dobil 7060 glasov združeni nasprotniki pa 6646 glasov.

Pa naj še kriči meščanski tisk, pa naj še vpijejo, da propadamo socialni demokratje — to nas ne moti, ker je to le znamenje, da jahamo čvrsto naprej po začrtani poti do zmage!

Žalosten proračun avstrijske države!

Naš državni proračun za l. 1910, ki so ga predložili te dni državnemu zboru, kaže sledeče številke:

dohodki	2.649,476.741 kron
stroški	2.691,499.477 „
primankljaja	42,022.736 kron

V primeri z letošnjim kaže proračun za leto 1910 sledeče številke:

I. Potrebščine:

	Za leto	
	1910	1909
	kron	
Dvor	11,300.000	11,300.000
Kabinetna pisarna	188.981	184.416
Državni zbor	4,082.684	3,944.520
Odnos	15,571.665	15,428.936

Prenos . . .	15,571.665	15,428.936
Državno sodišče . . .	67.048	68.364
Ministrski svet . . .	4,902.930	4,602.110
Skupne zadeve . . .	310,184.890	310,176.890
Ministrstvo za not. zad.	52,058.316	46,215.424
Ministr. za dež. bramb.	98,701.330	87,304.574
Ministr. za uk in bog.	103,001.572	104,618.185
Finančno ministrstvo	813,272.926	754,516.950
Trgovsko ministrstvo	223,606.400	208,339.729
Železniško ministrstvo	705,961.850	550,384.570
Poljedelsko ministr.	52,752.128	50,598.840
Pravosodno ministr.	86,387.991	92,548.190
Ministr. za javna dela	92,139.360	89,460.754
Uprava drž. stavb . .	4,187.093	—
Stavbe, režija i t. d.	28,992.282	—
Najvišji računski dvor	687.100	663.400
Pokojnine	99,024.596	91,627.627
Skupaj	2,691,499.477	2,406,554.543

II. Pokritje:

Ministrski svet in upravno sodišče . .	2,934.200	2,770.140
Ministrstvo za notranje zadeve	2,180.367	2,115.554
Ministrstvo za deželno brambo	2,072.883	1,972.352
Ministrstvo za uk in bogočastje	17,075.440	17,200.241
Finančno ministrstvo	1,592,798.221	1,569,159.045
Trgovsko ministrstvo	191,737.690	183,610.370
Železniško ministrstvo	776,176.990	566,443.100
Poljedelsko ministr.	21,388.516	20,140.923
Pravosodno ministr.	4,349.150	4,212.377
Ministr. za javna dela	29,012.170	28,920.750
Uprava drž. stavb . .	468.049	—
Nove stavbe, režija i t. d.	260.560	—
Pokojnine	9,002.505	8,002.630
Skupaj	2,649,456.741	2,404,647.482

Umetnost tega proračuna, ki priznava 42 milijonov deficita, razkriva III. članek finančnega zakona, ki se glasi:

„Za pokritje državnih izdatkov se določajo s svoto 2.649,456.741 kron nastavljeni dohodki direktnih davkov in indirektnih davščin ter ostalih dohodnih virov države, ki se imajo pobirati po obstoječih določbah. Pri tem se pooblašča vlada, pridobiti znesek 109,616.305 kron in sicer za odplačilo splošnega državnega dolga, za izredne izdatke, stavbe in vozno-prometna sredstva državnih železnic

ter za izredno naoboroženje deželne brambes s kreditno operacijo (to se pravi, z novim posojilom).

Za pokritje še ostajajočega primanjkljaja se imajo porabiti višji dohodki direktnih in indirektnih davkov, ki se zahtevajo z zakoni o izpremembah določb za obdačenje žganja, o preuredbi odkazov za deželne fonde in o znižanju realnih davkov, nadalje o izpremembah zakona o osebni dohodnini z dne 25. oktobra 1896, d. z. l. 220, dalje o davkih nadedščine in darila in o obdavčenju narurne mineralne vode, o pobiranju davka na sodovko in podobne umetne napoje.“

ZMES.

Volltve v obrtno sodišče v Ljubljani se bližajo. 14. nov. je volilni dan. Organizirano delavstvo izda te dni glasovnice s kandidati, ki so jih postavile strokovne organizacije. Delavstvo Ljubljane in okolice! Vsi na delo, da zmago tisti, ki bodo res v vsakem oziru zastopali delavske interese!

Delavska tiskovna družba v Ljubljani ima v zalogi lepo število brošur in knjig. Opozarjamo zlasti na znameniti roman bivšega katoliškega duhovnika H. Kirchsteigerja »Pod spovednim pečatom« ter na brošure »V dobi klerikalizma«, Primož Trubar, »Nevarni socializem«, »Strahovi« itd. — tudi so že izšli štirje zvezki glasovitega dela »Španska inkvizicija«.

Citati se mora! Zato tudi izdaja »Delavska tiskovna družba« vedno nove brošure in knjige. Citatelji, sezite po njih! Vsakdo pa bodi tudi razširjevalec poučnih brošuric »Delavske tiskovne družbe«.

»Naši Zapiski« so socialna revija, ki prinaša vsak mesec poučne članke in zanimive preglede po gospodarskem, političnem in kulturnem življenju.

Iz Tržiča.

O propadlem klerikalnem tržiščem konsumu je še vedno dovolj govorjenja. Sedaj jim ne gre v glavo, kako je bilo z dvojnimi ključi od blagajne. Papov ne ve menda, kje je en ključ. Prav tako je z dvojnimi knjižicami, s katerimi je katoliški Papov kupoval v konsumu svoje potrebščine. Neka bivša prodajalka v tem žegnanem konsumu je pripovedovala, da si sicer umije roke, ali reče lahko,

da je katoliški Papov na dvoje bukvič «fasal». Na eni je «nafasal» za 73 kron, na drugi pa za — 800 kron. — O Papovu se pripoveduje, da je bil zelo radodaren. Konsum je imel včasih toliko dobička, da ga «razdeliti ni mogel» — katoliški Papov je obljuboval ob takih prilikah raznim članom: toliko je čistega, da ne vem, kam z njim — pa veš, kar tebi bom nekaj pripisal, pa bo! — O tem, kako je Papov dobil iz hranilnice denar se pa pripoveduje to-le: Nekega dne je prišel h kaplanu Prijatelju, naj se mu da 6000 kron! Kaplan ga je odkazal na Polaka. Papov je odšel, kmalu je prišel nazaj, čes, «Polak so dovolil!» — nakar mu je kaplan izplačal 6000 kron. Drugi dan pa je vprašal Polaka, če je res dovolil, Polak pa ni o tem nič vedel! Kaplan je hitel, nato k Papovu ter pustil posojilnico intabulirati na hišo Papova, na kateri je sedaj več kot 10.000 kron intabuliranega. Kako so se može katoliškemu Papovu podpisovali — o tem drugič. Vidite, sodrug urednik, takele esti krožijo po Trziču. Dobro se je izkazal pobojnjakar, ki je mislil vse socialne demokrate ytopiti v žlici vode!

Katoliškega strokovnega društva v Trziču je konec! Po «Slovencu» ponujajo naprodaj knjižnico tega društva. Menda hočejo s skupičkom svojega vodjo Papova podpreti!

V Trziču imamo pekovega mojstra, ki dela s samimi vajenci. Pomočnik noben ne ostane pri njem. Fante pa pretepa prav po neusmiljeno za vsako malenkost. Opozarjamo ga, naj se poboljša.

Konsumno društvo za Trzič in okolico. Vse delavce opozarjamo, naj se vpišejo v to društvo. Na delo, da bomo poprej začeli!

Iz Križev pri Trziču. (Nekaj odgovora «Domoljuba».) Klerikalcem v Križih ni prav, da se je predrznil neki «rdeči bratec» pisati v 18. šte. «Napreja» o trziškem in kriškem konsumu. Zato se je spravil neki navihani klerikalec nad ta dopis ter ga razložil svojim bistroumnim in modrim kmečkim glavicam, kar v štiri dele prav kakor eyangelij. Dopisun klobasari v 39. šte. «Domoljuba», da so na Laškem v Kataniji in na Nemškem v Kasselu še bolj grdo propadli socialisti kakor pa v Trziču klerikalci. Seveda to radi verujemo, saj klerikalci nočejo biti nikjer nič vzrok. Le spomnite se, dopisun, kaj je vaš zviti «Slovenec» odgovoril «Slovenskemu Narodu», ko je ta tudi pisal nekaj o klerikalnem konkurzu, namreč da je društvo postalo zadnji čas liberalno. Ali se pa more-

biti ni na Laškem in Nemškem kaj takega primerilo socialistom? O vsem tem se bomo prepričali sami. Ne bomo odgovarjali na dolgo in široko vašemu eyangeliju, ampak toliko vam povemo, da mi imamo dokaze takorekoč doma, nam ni treba tujih držav klicati na pomoč kakor vam. Predstavite si samo ljubljanskega škofa, ki je pod sekvestrom, pa se boste takoj ugriznili v svoj politični jezik. Torej, gosp. dopisun, kadar boste brali zopet ta dopis, pa mislite, da nimate opraviti z normalnim človekom, ampak z «zmedencem» (kakor ga vi imenujete), ki vam zna napraviti še sive lase, ako ne boste kmalu pobegnili iz Križev. Na svidenje, gospod z modro glavo, pa nikar kaj ne zamerite, saj veste «zmeden» človek dela, kar boče.

Z Jesenic.

Konsumno društvo za Jesenice in okolico se izborno razvija. To pa ne da spati klerikalcem. Po «Slovencu» in «Lažiljubu» ter «Lažimoči» zabavljajo in vpijejo, da je naše «Konsumno društvo za Jesenice in okolico» ustanovljeno proti — ajmohtarskemu društvu... Človek se resno čudi predrznežem! Nam je bilo v prvi vrsti na misli, da visoke cene, ki so bile po vseh jeseniških prodajalnah — ne izvzemši ajmohtarske štacune — znižamo, kar se nam je tudi posrečilo! Danes imamo nekaj nad 215 članov, kar je v dveh mesecih obstoja zelo lepo! Upamo, da se to število do novega leta pomnoži, podvoji in potroji. Blago imamo izvrstno, postrežbo tudi — gospodarimo si po najboljši volji. Bevskanje zabitih klerikalnih ovac nas nič ne moti! — Vpisnina v konsumno društvo za Jesenice in okolico iznaša eno krono, delež pa 50 kron. — Kdor še ni član, naj pristopi!

O svobodomiselnih in Ferrerju se malone vsako nedeljo pridiguje pri nas. Posebno kaplan Kogej se kaj rad ukvarja z novodobno metodo. Mi smo pa mnenja kakor pregovor, ki pravi: česar je polno srce, rado iz ust vre. Kaplanček Kogej pa je bil svoje dni svobodomislec in ni čudno, če se svobodomiselnosti tako rad na prižnici spominja.

Dne 10. oktobra so imeli jeseniški ajmohtarji shod na Planini nad Jesenicami. Poročali so sami črnosuknježi, župnika Piber, Skubic, kaplan Čuk, za nameček pa sta bila še znana zavijača Krivc in Čebulj. Razdelili so si govore takole: Piber je grajal liberalce, Skubic je udrihal čez

svobodomislece, Krivc in Čebulj pa čez socialne demokrate. Kmetje na Planini so pa zmajevali z glavami nad učenimi in nerazumljivimi govori. Pravijo, da je bil kaplan Čuk malo jezen, ker je moral opraviti na Planini popoldansko službo božjo, namreč zalo, ker sta njegova kolega Piber in Skubic med opraviлом cucala sladko vince pri Kopsarju. Kmetje so se kar pogledovali, ko je zvon vabil v cerkev, vse je hitelo k molitvi, samo božja namestnika in nekaj jeseniških ajmohtarjev ne.

„Naša moč“, oziroma jeseniški dopisuni imajo navado napadati tovarniške mojstre in jih mislijo s tem poboljšati. Seveda se zelo motijo, ker mojstri so potem še bolj vestni, ker se prikupijo s tem tovarni. Nek mojster je dejal delavcem, ko je izvedel za napad: „Dosedaj sem bil sicer vesten, ali pregledal sem marsikaj, odslej bom pa strog.“ Kaj imajo delavci potem od napadov? Še slabše se nam vsem godi zaradi nekaterih mazačev „Naše moči“! Ako se godi komu krivica, naj se gre najprej pritožiti, ker mojster ni najvišja inštanca v tovarni. Ako pa tam ne pomaga, so pa organizacije, ki imajo tudi svojo besedo. Z napadi na posamezne mojstre se pa položaj delavcev še poslabša.

Klerikalni lumpje zopet vpijejo, da so socialni demokratje igrali prepovedane igre, pri katerih jih je zasačila žandarmerija. V obrambo naših poštenih sodrugov izjavljamo, da ni bil noben naš član prizadet, pač pa klerikalna mladina. Hudobija teh ljudi presega res že vse meje.

Iz idrijskega okraja.

C. kr. sekcijiski načelnik ministrstva za javna dela g. Homan se je mudil od 15. minulega meseca v Idriji. Dne 17. je sprejemal deputacije in posamezne k rudniku spadajoče uslužbence z različnimi prošnjami. Med drugimi deputacijami so bili pri g. Homanu tudi trije zastopniki delavskega krajevnega odbora rud. zadruga, ki so bili od delavstva poslani, da utemeljijo zahteve, stavljenе na shodih z dne 21. marca in 22. sept. t. l. Zahteva, dobave namesto 7, 10 mt. drv za vse k rud. spadajoče uslužbence je vtemeljil sodrug Kokalj. G. Homan pa je na kratko odgovoril, da drv ni mogoče več dati, ker jih še za žgalnico manjka. Navzoči g. svetnik Posch pripomni, da bi bil izdatek 15 K za 3 mt. drv visok. Kokalj svetuje, naj se dovoli namesto drv vsaj premog, ker

ljudem kuriva manjka. Homan pravi, premog je še dražji, ker trboveljski premog ima enako ceno kot angleški. Obljubi pa, da se bo akord v toliko zvišal, da bo povprečni zaslužek rudarja od 2.60 do 2.80 na akordu, ker v Pribramu služijo rudarji od 3.10 do 3.20 na akordu. Onim pa, ki delajo na gosposke dnine, se dá primerno doklado! Na interpelacijo krajevnega odbora glede rud. šole, vpraša svetnik Posch, kako je to, da se delavstvo za šolske stvari poteguje? Del. zastopniki mu temeljito pojasnijo, da ima ravno delavstvo največ interesa na šoli iz gmočnega in kulturnega ozira. Sekcijski načelnik Homan na kratko pojasni, da je dosedaj erar šole le zato vzdrtčeval, ker so bile v deželi slabe finančne razmere, za naprej pa erar šole ne misli več vzdrževati, zato tudi ni mogoče na dekliskem oddelku osmega razreda otvoriti, ker šola spada deželi, kamor se bode tudi oddala. Sodrug Kokalj želi, naj se šola izroči naučnemu ministerstvu in skrbi naj se, da bodo otroci tudi v bodoče dobivali šolske potrebščine brezplačno. Homan obljubi, da bo naredil, kar bo v njegovi moči. Glede preuredbe pravil brat. skladnice, ki ne odgovarjajo več sedanjim razmeram, odgovarja Homan, da zakon ne dopušča nobene premenbe. Taka je bila torej »avdijenca« delavskega odbora. Veliko govorenja in obljub, kaj se bode uresničilo, bomo videli kmalu! Nič boljše in menda še slabše se je godilo nekaterim drugim deputacijam. Posebno pa se je g. načelnik izkazal napram učiteljskemu oboju. Čudni nazori XX. stoletja!

Rudarjem v pojasnilo. Odgovor c. kr. rud. direkcije z dne 4. oktobra na stavljenе resolucije z dne 21. marca in 22. sept. t. l. je v polnem obsegu nezadovoljiv. Na specialne razmere pri rudniku glede odprave dvojne vožnje v jami pravi rud. ravnateljstvo, da se manjavi škodljive temperature ne morejo izginiti ne uradnik, ne paznik in tudi ne delavec. Zato se tej zahtevi ugodi le v onih slučajih, kjer se dokaže, da nenormalna temperatura škodljivo vpliva na zdravje delavstva. Zato pa skrbi že iz zdravstvenih in humanitarnih ozirov kakor tudi v prid rudnika obratni uradnik. Da se to vrši, kaže pogled v zdravstvene razmere delavstva pred 30 leti in sedaj. Brezpogojna neopravičena odprava dvojne vožnje v jami v smislu resolucije, je iz obratnih in gospodarskih ozirov nedopustna. Če bi se pa po mnenju delavcev pripetile v posameznih slučajih kake nepravilnosti, tedaj je to na-

znaniti obratnemu vodju jamskemu predstojniku v svrhu razsodbe. Glede napeljave pitne vode v Jožefovem jarku pravi rud. ravnateljstvo, da se je to vsled popravila Inzaghijevega jarka ter paglubljenja Jožefovega jaska moralo začasno zapostaviti, ker se vsled varnosti jame in trajnega vspeha rudnika ne sme proti manj nujnim izboljšavam zapostavljati. Glede dobave namesto 7—10 mt. drv je rud. ravnateljstvo odgovorilo, da ostaja pri odgovoru, ki ga je dalo pod št. 1466, z dne 4. aprila t. l. krajevnemu del. odboru, v kojem se pravi, da se ta zahteva pod nobenimi pogoji ne dovoli, ker to bi značilo izboljšanje plače, katera pa se je pred dvema leti zvišala. Glede rudniških razmer pravi rud. ravnateljstvo, da je glasom c. kr. ministrstva za javna dela opust rud. šole in otvoritev splošne javne ljudske šole v Idriji v teku ter ministrstvo ni v položaju prevzeti izpopolnenja rud. ljudske šole.

Shod. Na 24. oktobra je sklicala politična soc. dem. organizacija shod k Črnemu orlu z dnevnim redom: 1. Parlament in delavstvo; 2. Delo dež. zbora kranjskega; 3. Rudarske razmere. — Po otvoritvi shoda je povzel za besedo sodrug Anton Kristan iz Ljubljane, ter se je v jedrnatih besedah spomnil inkvizicije na Španskem, koje žrtev — Francisek Ferrer — je bil ustreljen, češ, da je kriv revolucije v Barceloni. Govornik je orisal Ferrerja, kojega je poznal osebno, ker je bil z njim na kongresu svobodomiselnih v Pragi. — V daljšem govoru je orisal politični položaj v Avstriji z ozirom na parlamentarne razmere. Predložil je resolucijo, ki jo imajo naši čitatelji na prvi strani lista. Sprejela se je soglasno. — K drugi točki je govoril poslanec E. Gangl, ki je orisal svoje delo v dež. zboru. Sodr. Anton Kristan je konstatiral, da so liberalci sami zakrivili, da jih sedaj klerikalci brcajo. Liberalci so pokazali na sploh, da so vobče nezmožni za vsako politično delo. Posl. Gangl je predložil na to sledečo resolucijo:

Resolucija.

Javni shod, vršeč se dne 24. oktobra 1909 v pivovarni pri „Črnem Orlu“ v Idriji, protestira z vso odločnostjo proti nasilstvu in postavolomstvu klerikalne večine v deželnein zboru kranjskem, ki se je z vso brezobzirnostjo pokazalo na zadnjem zasedanju. Najodločnejše protestira tudi proti strankarskemu postopanju klerikalne večine deželnega odbora kranjskega, ki dosledno in brez stvarnega utemeljevanja preprečuje sklepe občinskega zastopa mesta Idrije ter njenega na-

prednega prebivalstva, tičeče se prezidave poslopja št. 509. Tako večina deželnega odbora zadržuje, da bi se mirnim potom izpolnila ta v občinskem zastopu in na javnih shodih že večkrat utemeljena in odobrena zahteva.

Ker se večina deželnega odbora nič ne ozira na želje ogromne večine idrijskega prebivalstva, ampak uvažuje le strankarsko-zlobne in občinskemu imetju kvarne ugovore neznatne peščice klerikalnih škodljivcev, je izgubila v vseh naprednih krogih ves ugled in ji gre najglasnejša obsodba, da je stopila s strogo objektivnega stališča v službo posameznih pristašev S. L. S., kakor da je njen eksekutivni organ. Taki strankarski strasti večine deželnega odbora veljaj najodločnejši protest!

Sprejela se je soglasno. — K tretji točki je govoril sodr. Ivan Štravs, ki je prebral odgovore c. kr. rudniške direkcije na prošnje in zahteve delavstva. Glej notico spodaj! Predložil je sledečo resolucijo:

Resolucija.

Javni rudarski shod, vršeč se dne 24. oktobra 1909 v pivovarni pri „Črnem Orlu“ v Idriji, je sklenil sledečo resolucijo:

1. Shod vzame na znanje obljube, ki jih je dal krajevnemu delavskemu odboru rudarske zadruge v Idriji c. kr. sekcijski načelnik g. Homan glede zvišanja akordov in pa doklad onim delavcem, ki delajo na gosposke dnine (šihte).

2. Protestira pa shod iznova proti temu, da bi se c. kr. erarična šola v Idriji izročila deželi, kakor tudi proti temu, da se zavlačuje izpopolnitev dekliške ljudske šole v osmi razred in regulacija učiteljskih plač.

3. Shod se enoglasno izreka, da od teh zahtev ne odstopi, dokler se ne uresničijo, četudi v to zastavi vsa postavnim potom dopuščena sredstva.

Sprejela se je soglasno, nakar se je shod, ki se je začel ob 9. uri — zaključil ob 12. uri.

Gosp. Gangl je za ta dan skliceval svoj shod, ki ga pa ni bilo. Resnici na ljubo moramo konstatirati, da je govoril na soc.-dem. shodu kot gost. V drugič bi mu priporočali v tem oziru več taktičnosti.

Priziv nekaterih klerikalcev proti javnemu stranišču ob cesti v grad je okrajno glavarstvo zavrnilo. Le erar še lahko delo za nekaj časa zavleče.

„Slovenec“ piše: „nič kaj zadovoljnih obrazov se niso vračali oni, ki so se zglasili z različnimi

prošnjami pri sekcijem načelniku Homanu, povedel jim je, da finančni minister ima tako trdo zaprt žep, da se ne da nič več kaj iztisniti od njega. Seveda se organu S. L. S. dopada, da se ljudje na tak način odganjajo, ker si je svest, da če se prošnje ljudi, ki služijo državi, odbijajo, se tem lažje daje subvencije za klerikalne namene mrtve roke.

V premišljevanje svetujemo idrijskemu delavstvu, kaj se zna zgoditi, če se odda res c. kr. erarična šola v deželno upravo. Danes nima rudar nobene skrbi za knjige in druge šolske potrebsčine. Dobi vse brezplačno v šoli. Dežela ne bode dala nič. Obljube, da se bode za knjige tudi potem skrbelo, so le tolažilo proti odporu. Navada pa je, danes se nekaj vzame, jutri pa vse.

Izvenredni občni zbor bratovske skladnice c. kr. eraričnega rudnika v Idriji se je vršil 10. m. m. v Barbara-čakalnici pod vodstvom dvornega svetnika g. Billeka. Zbor je sprejel 10% povišanje provizije onim, ki jim daje bratovska skladnica po 200 K letne provizije. Izvolil se je odsek, ki ima nalogo v tej zadevi predelati pravila. Mi pa smo mnenja, da se morajo obstoječa pravila popolnoma preurediti; provizije se odmerjajo po stalni plači, ta pa se je, od kar ta pravila obstojajo, že trikrat reguliralo. Proč torej s tem kompliciranim štatutom, ki nima smisla za sedanje razmere. Napravi naj se pravilo, da jih bo vsakdo lahko razumel. O sedanjih je to težko reči.

Iz Nabrežine.

Naše nabrežinske delavske zadruge so s 30. junijem 1909 končale IV. združno dobo. Računski zaključek za leto 1908—9 kaže sledeči promet: Dohodki 77.591 kron 52 vin, izdatki 77.220 kron 56 vin. Blaga smo prodali za 71.701 krono 13 vin. Dobička smo napravili 3557 kron 24 vin. Bilanca kaže 17.891 kron 25 vin. aktiva, 14.334 kron 1 vin. pasive. Med pasivi je 2718 kron 50 vin. deležev, rezervni fond v znesku 1569 kron 38 vin. hranilne vloge v znesku 630 kron 42 vin, dolg na blagu v znesku 6466 kron 47 vin i t. d. — Nabrežinske delavske zadruge se prav lepo razvijajo. Članov izkazujejo konec IV. poslovne dobe 147. Lahko sevé bi jih bilo še več, če bi vsi delavci, obrtniki in kmetje po Nabrežini storili svojo dolžnost ter se vpisali za člane. Pomen

konsumnih društev na sploh je dalekosežen, prav tako je tudi pri nas z našimi nabrežinskimi delavskimi zadrugami. Zato, Nabrežinčanje, naprej, na delo!

S Štajerskega.

Iz Trbovelj. Trboveljski župan in ravnatelj Tenčar imata lepe manire. Kar pri seji zahrbtno obrečeta poštenega člo eka, kateri noče pihati v njegov rog. Dne 12. junija t. l. sta obdelovala eno osebo, katera služi pri občini že 15 let brez vsake kazni. Župan je Tenčarja naprosil, da je predlagal, naj se dotičnemu takoj na šest tednov odpove službo, ali to se ni zgodilo, temveč se je posrečilo Tenčarju, da je mogel imeti sam čast 17. m. m. zapustiti svojo službo v Trbovljah. Župan hvali tiste, ki trobijo v njegov rog. Kdor pa se ne uklanja njegovi komandi, tega pa počrni. Mi mu svetujemo, naj opusti mesto župana in naj se drži svoje službe.

Dol pri Hrastniku. Dne 28. septembra t. l. smo imeli pri nas veliko ceremonijo. Blagoslovili so nam našo novo cerkev. Duhovnov je bilo nad 40. Kmetje smo morali za to stavbo precej v žep poseči in zastoj delati. Navsezadnje so nam pa še zadnjo nedeljo naznanili, da se moramo v ponedeljek postiti, da bomo vedeli, kdaj je bil «veliki dan». Ker smo se dobro postili, je pa mislil gosp. Dragar, mežnar in gostilničar, sedaj bodo pa kmetje lačni in pojedli vse, ako je še tako drago. Vino, ki je bilo poprej 64 v, je bilo sedaj 72 v, pečenka, takšna, da bi je vrabec lahko pozobal, je stala 128 vin. Ali ni to naravnost oderuštvo? Kmetje, sedaj vidite, kakšni so ti klerikalci. Kadar bodo kakšne volitve, jih pa zopet poslušajte. Tudi za streljanje so pobirali okoli kmetov in delavcev. Tedaj pa, ko je bil Benkovič izvoljen, so pa streljali, ne da bi kaj pobirali. Kmetje, otresite se klerikalcev!

Ceno češko posteljno perje!

5 kg. novega oskubenega K 9'60
1 oljše K 12'—, belo, mehko oskubljeno K 18'— do K 24'—, snežno-belo, oskubljeno K 30'— do K 36'— Pošilja franko po povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo poštni stroški. 6—2

Benedikt Sachsel, Lobes 371 pri Plzinju, Češko

Izjava.

Ker tovariš Jožef Mažgon noče prenehati s svojim obrekovanjem in natolcevanjem, da sem mu podpisani zakrivil naloženo kazen, izjavljam tem potom, da mu jaz nisem niti za las kriv, če se mu krivica godi. Kakor sem poučen, zakrivil je imenovani sam kar, se mu je pripetilo. Zato ga tem potom pozivam, naj s svojo obrekljivo gonjo neha, če ne sem primoran nastopiti proti njemu drugo pot.

V Idriji, dne 27. oktobra 1909.

Podpisal: I. Štravs.

Ivan Kokalj.

Lepa dvonadstropna hiša

2-2
poleg državnega kolodvora v Gorici in
prijazna domačija
blizu Ljubljane sta iz proste roke
in pod ugodnimi pogoji naprodaj.
ponudbe na L. Tomažiča v Spodnji Šiški.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji,
kakor mlatilnice, gepeljni, čistilnice, preše
za sadje i. t. d.?

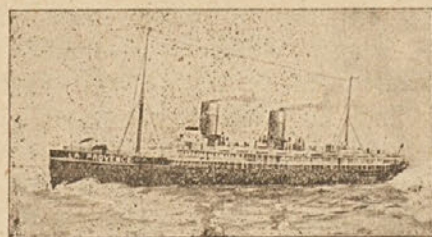
Edinole pri:

12-3

FR. STUPICA

v Ljubljani * Mar. Terezije cesta
števil. 1 :: Valvazorjev trg števil. 6

in zakaj? Zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo tvrdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Samo 6 dni!

Ed. Šmarda

12-3

potovalna pisarna
v Ljubljani, Dunaska cesta števil. 18.

Francoska linija Havre-
New-York samo 6 dni!

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernove ulice števil. 9

12-2

priporočata v največji izbiro po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko „Union“ ker te ure so najbolj trpežne in natančne, 4 dobe se pri:

19—15

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani
delničar in zastopnik švicarskih
tovarn „Union“ v Biel in
Genovi.

Ceniki zastonj in poštine prosto.

Izven kartela!

L. Tomažič

priporoča svoje nekartelirano budjejeviško pivo, ki je priznано za eno najboljših piv.

Opozarja vse tiste, ki jih zanima gospodarsko bojevanje sedanje dobe, da je njegovo budjejeviško pivo edino, ki ni v kartelu. Tudi ustanovljena družba „Union“, ki je prevzela Auerjevo, Koslerjevo in Perlesovo pivo, stoji v kartelu — Obrniti se je pri naročilih na

3—2

L. Tomažič

zaloga piva Sp. Šiška.

10 zapovedi za zdravlje

24—21
:: Iščao tiskane, vpošlje poštnine prosto in zastonj ::
lekarnar Trnkoczy v Ljubljani.
Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Delavci! Čitatelji!
Podpirajte trdke,
ki se priporočajo
: v „Napreju“ :

Svoji k svojim!

Vsem delavcem in delavkam občine Moste in drugod se priporočam za vsa dela, ki spadajo v čevljarstvo stroko. Vsak bo pri meni prav izbornost postrežen; delam solidno in po zmerni ceni.

Franc Pipan

čevljarški mojster

Moste pri Ljubljani.

Zagrebska tovarna, trdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu : Francovemu : kavnem pridatku z milinčkom, iz zagrebske tovarne.

Tovarniška znamka

ANTON BAJEC * umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani :: Pod trančo 24—23

:: Cvetlični salon, izdeluje šopke, vence s trakovi. ::

Vrtnarija na Karlovski c. 2. - Zunanja naročila točna.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: «Tri jelke». — Zaloga pri

Danielu Pirceu, lekarnarju v Idriji.

Največja izbira je samo v

„Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, Mestni trg št. 5

Priporočam za jesensko in zimsko sezijo svojo popolnoma sortirano zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dame, dečke, deklice in otroke v najmodrnejših vzorcih in kroju po zmerno nizkih cenah

O. Bernatovič.

Svoji k svojim!

Čevljarški mojster

Svoji k svojim!

Ivan Gačnik

Rožna dolina, obč. Vič

se priporoča vsem delavcem in delavkam občine Vič in drugod za vsa dela, ki spadajo v čevljarstvo stroko. Vsak bo pri meni prav izbornostrežen. Delam solidno in po zmerni ceni.

Krasne jesenske novosti

priporoča

24—17

prva in edina slovenska modna trgovina za gospode

Engelbert Skušek

LJUBLJANA

Mestni trg šte. 19.

Austro - Amerikana:

TRST

New - York
New - Orleans
Buenos Ayres
Argentiniya
Rio di Janeiro.

Vozne liste za potnike in izseljence prodaja:

SIMON KMETETZ

Ljubljana, Kolodvorske ulice 26.

Najnovejši in najhitrejši brzoparnik
Martha Washington
24—15 vozi čez Ocean samo 6 dni.

